

ကသံၣ်ဒီသဒၢ (ကသံၣ်ဆဲး) တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီတခါလၢအိၣ်ဒီးပုၤလၢ ကတြီဆၢ COVID-19 တၢ်ဆါသတြီၣ်အဂီၢ်

လၢတၢ်ဆိကတီၢ်တၢ်ဆါသတြီၣ်အံၤအဂီၢ်, ပလီၣ်ဘၣ်လၢ ကစူးကါပတၢ်ဒီသဒၢတၢ်ပိးတၢ်လီတဖၣ်အံၤခဲလၢန့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်ဒီသဒၢမ့ၢ် တၢ်ပိးတၢ်လီ အတုၤလီၤတီၤလီၤ ဒိၣ်ကတၢ်တခါလၢ တၢ်တြီဆၢတၢ်လၢနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးဒီသဒၢတၢ်ဆါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်ဒီသဒၢမတၢ်မၤလၢနနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအပူၤန့ၣ်ဒီသဒၢတၢ်အသိးအယီ **နနီၢ်ခိမိၢ်ပုၤအိၣ်ကတၢ်ကတီၤအသးလၢတၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါအယီ**, ဝဲနဘၣ်ကူဘၣ်ကၢ်အခါ (တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအိၤလၢဂီၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါ) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပတီၢ်အကတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဖျိၣ်နီၢ်ကျၢ်ဘၢမဲၣ်လၢ အမၤဘၢနနီၢ်ဒီးထးခိၣ် ဒီးအိၣ်ယံၤလီၢ်သးဒီး ပုၤလၢတအိၣ်ဆိးသကိးတပူၤယီၤဒီးန့ၣ် အစ့ၤကတၢ် ၆ ခိၣ်ယီၢ်တဖၣ်န့ၣ်, မၤစၢ တၢ်ဆိကတီၢ် COVID-19 တၢ်ရၤလီၤအသးသ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢ COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ် တုၤလီၤတီၤလီၤဒိၣ် လၢတၢ်ဒီသဒၢန့ၣ်လၢတၢ်မၤန့ၣ် COVID-19 အဂီၢ်လီၤ.ပုၤဝဲၣ်နီၤတဖၣ် ဆိမိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢ တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢ COVID-19 ကမၤစၢန့ၣ်လၢ တၢ်ဒီသဒၢတၢ်ဒီးန့ၣ် တၢ်ဆါနးနးကလဲၣ် ဝဲနဒီးန့ၣ် COVID-19 အခါဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်အံၤ ဟ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဆါတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်န့ၣ်ပူၤဖျးဝဲလီၤ.ကီၢ်အမဲၣ်ရကၤ ကသံၣ်ဒီသဒၢ အတၢ်ပူၤဖျး တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ မၤလီၤတၢ်လၢ ကသံၣ်ဒီသဒၢခဲလၢန့ၣ် ကပူၤဖျးဝဲ တသ့ဝဲအသ့န့ၣ်လီၤ. COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒၢခဲလၢန့ၣ်လၢ တၢ်စူးကါတၢ်အိၣ်န့ၣ် လဲၤခိဖျိတၢ် တၢ်သမံသမိးကွၢ် အတၢ်ပူၤဖျး ဒီးဖိးမံလီၢ်အသး ဒီးတၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်ပနီၣ်အိၣ် ဒ်ကသံၣ်ဒီသဒၢအကတဖၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်လၢ နံၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ လၢတၢ်စူးကါအိၣ်လၢ ထံကီၢ်ဒီတဘျီလၢအပျဲ CDC လၢကမိးကွၢ် တၢ်ပူၤဖျးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်ဒီး မၤလီၤတၢ်လၢ ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်န့ၣ် ကပူၤဖျးဒီးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကအိၣ်ဒီး COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒၢလၢ အလီၤဆိလီၢ်အသး တဘျီမံၤန့ၣ်လီၤ.အါတက့ၢ် ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ်အံၤ တၢ်ကဆဲးအိၣ်ဖျၢၣ်, တဘျီတဖျၢၣ်ဒီး တၢ်ပၢ်အိၣ်အဆၢန့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်အခိၣ်ထံးတဖျၢၣ် ကတၢ်ကတီၤနနီၢ်ပုၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.ကသံၣ်ခဲဖျၢၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ် တၢ်ဆဲးအိၣ်အစ့ၤကတၢ် လၢသၢန့ၣ်အလီၢ်ခဲ ဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်လၢနအိၣ်ဒီး တၢ်ဒီသဒၢလၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤမ့ၢ်တဲန့ၣ်လၢ နလိၣ်ဘၣ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢခဲဖျၢၣ်န့ၣ်, မၤလီၤတၢ်လၢနဆဲးအိၣ်ဖျၢၣ်လီၢ်တက့ၢ်.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ် ကမၤတၢ်လၢ အလီၤဆိလီၢ်အသးတဆဲးတက့ၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ကသံၣ်ဒီသဒၢခဲလၢန့ၣ် ကမၤစၢန့ၣ်လၢတၢ်ဒီသဒၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒီသဒၢတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဏ့ၢ်ထီၣ် ကသံၣ် အတၢ်ဒီဘၣ်ဃး ပှၤတနီၤအဂီၢ်, ဒ်အမ့ၢ်ထူၣ်ပျံၤဆါ, တၢ်ဘျးတၢ်တီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကီၢ်ထီၣ်တဆံးတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ကသီအတၢ်ဒီဘၣ် တဖၣ်အံၤ အခီပညီမ့ၢ်ဝဲ ကသံၣ်ဒီသဒၢန့ၣ် မတၢ်လၢတၢ်မၤတၢ်သိၣ် လိနမိၢ်ပျံၤလၢ ကဘၣ်တြီဆၢ COVID-19 ဒ်လဲၣ် ဝဲနဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤအခါန့ၣ် လီၤ. လၢပှၤအါတက့ၢ်အဂီၢ်, ကသံၣ်အတၢ်ဒီဘၣ်တဖၣ်အံၤ မၤအသးတယံၣ်န့ၢ်တသီ မ့တမ့ၢ် ခံသီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးန့ၢ်ကသံၣ်အတၢ်ဒီဘၣ် တဖၣ်အံၤ အခီပညီ တမ့ၢ်လၢ နအိၣ်ဒီး COVID-19 ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သံက့ၢ်ဘၣ်ဃး နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဝဲနဆဲးကသံၣ် အလီၢ်ခံန့ၣ်, ကိးလိတဲစိဆူ နကသံၣ်သရၣ်, သရၣ်မ့ၣ်က့ၢ်ပှၤဆါ, မ့ တမ့ၢ် ကသံၣ်ဒၢတက့ၢ်. ဒ်သိးကသံၣ်အဂၤတဖၣ်အသိး, တၢ်အံၤကဲထီၣ် အသး ကိးဒိၣ်မး ဘၣ်ဆၣ်ကဲထီၣ်အသးသ့လၢ ကအိၣ်ထီၣ်ဒီး ကသံၣ် အတၢ်ဒီဘၣ်န့ၣ်, ဒ်အမ့ၢ်ကသီတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထီၣ်အသးအဂီၢ်န့ၣ် ကိးဒိၣ်မး, ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးန့ၣ်, ကိးလိတဲစိဆူ ၉၁၁ မ့တမ့ၢ် လဲၤဆူဂီၢ်ဂီၢ်အုအဒးလၢအဘျးကတၢ်တက့ၢ်.

ဝဲနဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢန့ၣ်, နဒီးန့ၣ်ချ့ ပှၤမတၢ်ဖိ ခံဂၤလိၣ်ကဘၣ် ဖျီၣ် နီၣ်ကျၢ်ဘၢမဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. CDC ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢ ဝဲတၢ်ဆါသတြီၣ်ကတီၢ်န့ၣ်, ပှၤက ဖျီၣ်နီၢ်ကျၢ်ဘၢမဲၣ်လၢ အမၤဘၢအဝဲသ့ၣ်အနါဒုဒီးထးခိၣ် ဝဲအ အိၣ်ဘျးဘၣ်ထံးလိၣ်သးဒီးပှၤအဂၤလၢတၢ်ချ့, ဝဲအိၣ်လၢဆူၣ် ချ့တၢ်က့ၢ်ထွဲအလီၢ်, ဒီးဝဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢတမံၤလၢလၢ, ပၣ် ယုၣ်ဒီးကသံၣ်ဒီသဒၢ COVID-19 န့ၣ်လီၤ.

ဝဲနဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢအလီၢ်ခံဒၣ်လဲၣ်, နကဘၣ်ဖျီၣ်ဒီးဒၣ်နီၢ်ကျၢ်ဘၢမဲၣ်လၢ အမၤဘၢနနါဒုဒီးထးခိၣ်, သ့နစုဝဲအံၤဝဲအံၤ, ဒီးအိၣ်ယံးလိၣ်သးဒီး ပှၤအဂၤလၢ တအိၣ်ဆိးဒီးန့ၣ် တပူယီ အစုကတၢ် ၆ ခိၣ်ယီၢ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤဟ့ၣ်လီၤ. နဒီးပှၤအဂၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဒီသဒၢအဂုၤကတၢ်လၢ တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဆါအယၢ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲအံၤ, ပှၤဝဲနီၤတဖၣ် တသ့ၣ် ညါလၢကသံၣ်ဒီသဒၢန့ၣ် ကဒီသဒၢန့ၣ်သ့ဆဲးယံၣ်လဲၣ်, အယီၤတၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အဂုၤကတၢ်လၢတၢ်ကဆဲးလူပိၣ်မၤထွဲ CDC တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ် ဒီးန့ၣ်ချ့ဝဲၤကျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးလၢ တမ့ၢ်လၢပှၤကိးဂဲး ကမၤန့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒၢတၢ်တၢ်တၢ်, အယီၤတၢ်အံၤအရူဒိၣ်ဒီးလၢ တၢ်ဒီသဒၢန့ၢ်ကတၢ်ဒီးပှၤအဂၤန့ၣ်လီၤ.

This translation is supported by the Centers for Disease Control and Prevention (CDC) of the U.S. Department of Health and Human Services (HHS) as part of a financial assistance award totaling \$500,000, with 100 percent funded by CDC/HHS through an award to the National Resource Center for Refugees, Immigrants and Migrants. The underlying original content was developed by the CDC, but the translation is that of the author(s) and does not necessarily represent the official views of, nor an endorsement, by the CDC/HHS, or the U.S. Government.